

روایت تاریخ

۴ دهه خدمت قضایی
۴ دهه دادخواهی مردم

نیم نگاهی به خدمات ابراهیم رئیسی در دستگاه قضایی

۶۲ سال و ۵ ماه بعد از اینکه در شمال شرق ایران متولد شد، در ارتفاعات شمال غرب کشور در سقوط بالگرد به شهادت رسید. این ماجرای زندگی چهره‌ای است که تا همین روز گذشته از او با عناوین مرد میدان نام برده می‌شد و حالا این روزها او با صفت‌هایی همچون شهید جمهور، سید محرومان، خادم‌الرضا و شهید خدمت یاد می‌شود. سید ابراهیم رئیسی، در حالی که ۲۰ سال بیشتر نداشت فعالیتش را از حوزه قضایی شروع کرد و ۴ دهه دادخواه مردم بود. مروری به فعالیت‌های او از دادیاری تا ریاست قوه قضاییه انداخته‌ایم.

دهه ۵۰ دادیاری
سال ۱۳۶۰ به‌عنوان دادیار شهرستان کرج فعالیتش را آغاز کرد.

دهه ۶۰ دادستانی
سال ۱۳۶۰ رئیسی با حکم شهید قدوسی، به سمت دادستان کرج منصوب شد.

سال ۱۳۶۱ اوایل سال همزمان با کرج، رئیسی دادستانی همدان را به عهده گرفت و همزمان در ۲ شهر فعالیت داشت.

سال ۱۳۶۴ او اواخر سال به تهران منتقل شد و به‌عنوان جانشین دادستان تهران فعالیتش را آغاز کرد.

سال ۱۳۶۸ با حکم محمد یزدی، رئیس وقت قوه قضاییه، به‌عنوان دادستان انقلاب تهران منصوب شد.

مهم‌ترین فعالیت‌های اجرایی در دهه ۶۰:
■ مهم‌ترین فعالیت‌های اجرایی در دهه ۶۰: بررسی پرونده‌های افراد ضد انقلاب
■ بررسی پرونده‌های سنگین برخورد با تروریست مکرر
■ بررسی مشکلات اجتماعی در برخی استان‌ها از جمله لرستان، کرمانشاه و سمنان به دستور امام خمینی (ره)

دهه ۷۰ سازمان بازرسی کل کشور
سال ۱۳۷۲ با حکم رئیس قوه و موافقت رهبر انقلاب به ریاست سازمان بازرسی کل کشور منصوب شد.

مهم‌ترین فعالیت‌های اجرایی در دهه ۷۰:
■ بررسی پرونده‌های مفاسد اقتصادی از سازمان‌های مختلف و فعالیت شبانه‌روزی برای پیگیری پرونده‌ها
■ رسیدگی به پرونده‌های سنگین نظیر پرونده فساد شهرداری تهران
■ تثبیت سازمان بازرسی کل کشور به‌عنوان یکی از ارکان نظارتی نظام جمهوری اسلامی

دهه ۸۰ معاون اول قوه قضاییه
سال ۱۳۸۲ مسئولیت معاون اول قوه قضاییه را پذیرفت تا پر سرآب‌ترین چهره انقلاب اسلامی در این عرصه باشد.

مهم‌ترین فعالیت‌های اجرایی در دهه ۸۰:
■ کانون وکلای قوه قضاییه با حمایت آیت‌الله رئیسی برای خدمت به مردم و دست‌رسی عموم به خدمات قضایی شکل گرفت.

دهه ۹۰ دادستان ویژه روحانیت و رئیس قوه قضاییه
سال ۱۳۹۱ رئیسی که معاون اول قوه قضاییه بود، از سوی رهبر ایران با حفظ سمت به‌عنوان دادستان دادگاه ویژه روحانیت منصوب شد.

سال ۱۳۹۷ رهبر ایران ۱۶ اسفند ۱۳۹۷ طی حکمی رئیسی را رسماً به ریاست قوه قضاییه منصوب کرد.

مهم‌ترین فعالیت‌های اجرایی در دهه ۹۰:
■ بررسی پرونده‌های سنگین
■ تأکید بر برگزاری دادگاه‌های علنی مبارزه با فساد اقتصادی و محاکمه اشخاص سرشناس، آقا زاده‌ها و برخی مدیران و مسئولان
■ تلاش برای پاکسازی درونی قوه قضاییه از عناصر و قضات فاسد
■ تدوین و نهایی کردن سند تحول قضایی و هوشمندسازی قوه قضاییه
■ سرکشی سرزده به واحدهای قضایی و زندان‌ها
■ انجام سفرهای استانی
■ کاهش اطلاع داری
■ تأسیس مجتمع ویژه مبارزه با مفاسد اقتصادی
■ اجرای کردن برخی از قوانین بر زمین مانده

سال ۱۳۹۷

ویژگی‌های ۴ دهه خدمت آیت‌الله رئیسی در قوه قضاییه
■ بازنده‌های استانی از دادگستری‌ها و دادگاه‌ها
■ برخورد نزدیک با مشکلات قضایی مردم
■ برخورد با دانه درشت‌های اقتصادی
■ برخورد قاطع با مفاسدان دستگاه قضا

مدافع حقوق مردم

مروری بر تحولات دستگاه قضا به همت خادم‌الرضا

خاطره

بدرد «بابا رئیسی»

نگاهی به خاطرات رئیس قوه از سال ۵۷ تا ۱۴۰۰

افتخارش شاگردی شهید بهشتی بود و ارادت و هم‌مسئلی او با نخستین رئیس دستگاه قضای جمهوری اسلامی، منجر به هم‌مسیری با استاد شد. سال ۵۹، درست بعد از پیروزی انقلاب، به‌عنوان دادیار در شهر کرج کار خود را آغاز کرد و این نقطه شروع «شهید جمهور» در یکی از مهم‌ترین قوای سه‌گانه بود. شهید سید ابراهیم رئیسی، نامی در خشان و تأثیرگذار در دستگاه قضا که از دادیاری شهر کرج به ریاست دستگاه قضا در سال ۹۷ رسید.

با حضور در دستگاه عدلیه دلم آرام شد

شهید رئیسی در بخشی از خاطرات خود، برای قبول مسئولیت ریاست دستگاه قضا، این‌طور گفت: با توجه به اینکه به آستان مقدس رضوی (ع) دل بسته بودم، دوست داشتم مأموریتم در آستان قدس ادامه پیدا کند، لکن وقتی با تصمیم و دستور حضرت آقا مواجه شدم، بر خود لازم دیدم که به امر ولایت عمل کنم؛ یعنی آنجایی که نه خواست خودم، بلکه تشخیص ولی امر بوده و تشخیص ایشان برای من حجت است. حضرت آقا به من فرمودند: فلاهی می‌دانم که شما به اینجا به آستان مقدس رضوی (ع) هستید علاقه‌مندی دارید و از آمدن به دستگاه قضایی کراهت دارید و تمایل ندارید، ولی بدانید که در این وظیفه و این کاری که به شما محول می‌شود، یقیناً خداوند تعالی خیر دنیا و آخرت را برای شما قرار خواهد داد. از آن لحظه‌ای که ایشان این جمله را به من فرمودند، دلم آرام شد.

رسیدی به گر به‌های یک مادر

بازدیدهای سرزده شهید رئیسی از مجتمع‌های قضایی برای رسیدگی مستقیم به مشکلات حقوقی مردم در تاریخ دستگاه قضا تکرار شدنی نیست. شهید رئیسی در بخشی از خاطرات خود در آذر ۹۸ می‌گوید: «خانمی را در راهرو دیدم که خیلی گریه می‌کند. چشمش به من افتاد و بیشتر گریه کرد. گفت ۴ سال است که فرزندم را ندیده‌ام. همسر از دیدن او ممانعت می‌کند. ۴ سال یک مادر پچمایش را ندیده است. مگر امکان دارد بگذاریم این ظلم صورت بگیرد. از ما برمی‌آید رفع مشکل کنیم. مادر از زنده‌خاطر است. باید کاری کنیم تا دل مادر با دیدن فرزندش آرام بگیرد، چرا این کار را نکنیم؟»

بابا رئیسی در زندان‌ها

یکی از زندانی‌های کرج اینگونه نقل می‌کنند: «وقتی داخل زندان هستی در دید عموم متفاوتی، شهید، مادر را تکریم و از او پذیرایی کرد و مهربانانه تحویل گرفت. داخل زندان به ایشان بابا رئیسی و پدر می‌گفتند. ندانمگاه ما نخستین بازدیدش بود. به من گفتند توبه ایشان خوشامدگویی کن. من گفتم مگر با این جرمم به من اجازه می‌دهند به ایشان نزدیک شوم. اما به من گفتند گروه سرود و تماشاجات را آماده کن. اگر اجازه داد هم در دل کن. شهید پدر بی‌کس و کارها بود. بخشنامه‌هایی که می‌دادند باعث می‌شد قضات ملاقات با بی‌کس و کارها داشته باشند. من توبه کرده بودم و حافظ قرآن شدم. نامه نوشته بودم و می‌خواستم حرم آقا امام (رضاع) بروم. ایشان دستور دادند من فکر کردم نمی‌دانند رئیس قوه قضاییه باز زندانی درد دل کند. ساعت ۸ خبر شهادت اعلام شد و آن روز هم ساعت ۸ به دیدار ما آمدند. رئیس جمهور هشتم، ساعت ۸ صبح و خادم امام هشتم، همه چی رنگ امام‌رضایی داره.»

بازگشت پدر مونا به خانواده

بازدید سرزده شهید رئیسی، یک اتفاق مبارک در طول خدمت بود. در یکی از همین بازدیدها و طی سفر به هرمزگان پدری را به خانواده‌اش بازگرداند. مونا، دختر بی‌بند و بندر عباسی ماجرای زندانی شدن پدرش به دلیل جرمه ۱۵۰ میلیون تومانی و ناتوانی از پرداخت آن را برای آیت‌الله رئیسی شرح داد و وی با سه‌صدر حرف‌های او را شنید. او از رئیس قوه قضاییه خواست تا پدر را به خانواده‌ها برگرداند. شهید دستور داد که با بررسی پرونده و استفاده از راهکارهای قانونی همچون تسطیص بدهی، شرایط حضور این پدر در کنار خانواده را فراهم کند.

احیای کارخانه‌های تولیدی

او وقتی رئیس دستگاه قضا شد، با نگاه ویژه احیای کارخانه‌های تولیدی را دنبال کرد؛ «در قوه قضاییه باید در احیای کارخانه‌های غیرفعال اقدام کنیم». حتی این موضوع شش‌مین‌ترین خاطره شهید رئیسی از زمان تصدی بر دستگاه قضا بود. روزی که دفترش در خیابان آذر بایجان را تحویل داد اینطور گفت: وقتی کارخانه تولیدی راه‌افتاد و کارگران مشغول به کار شدند و تسمیم بر لبانشان نشست، بهترین لحظات عمرم بود. حتی تلخ‌ترین خاطره در دوره ریاستش بر دستگاه قضا هم تعطیلی یک مجموعه سراپا و معطل ماندن ظرفیت کشور بود.

تبدیل ملک اداره زندان‌ها به مرکز فرهنگی

روزی حضورش در قوه قضاییه، همانند روزهای حضور در قوه مجریه بدون سفرهای استانی نبود. در همان روزها هم با سفر به شهرهای مختلف از نزدیک می‌خواست در جریان امور قرار گیرد و مسائل را رفع و رجوع کند. مثل همان سفری که به سمنان داشت و منجر به آزادسازی کاروانسرای تاریخی شاه‌عباسی شد. وقتی متوجه شد که این کاروانسرا سال‌هاست در تملک اداره کل زندان‌های این استان قرار دارد، دستور داد تا آزادسازی و تبدیل به مرکز فرهنگی و گردشگری برای استفاده عموم مردم شود.

معتد امام

در همان روزهای اوایل انقلاب و حضور در دستگاه قضا هم، آفتقر مورد اعتماد امام خمینی (ره) واقع شده بود که ۳ مأموریت مهم قضایی به او واگذار شد. این احکام برای شهید رئیسی در زمانی صادر می‌شد که کارهای مردم گرگ خورده، پرونده‌های راکد مسیر سعودی یافته و انتظار مردم برای برخورد قاطع افزایش یافته بود.